

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kezban KONUKÇU
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de 2000'li yıllarda muhafazakâr kodlarla sürdürülen neo-liberal hükümet politikalarıyla yürürlüğe sokulan yeni bakım rejimi, temel yörüngesine aileyi oturtturarak, ailenin kadın üyelerini bakımdan sorumlu bir konuma getirmiştir. Bir taraftan muhafazakâr söylemlerle kadın doğurganlığı teşvik edilirken, diğer taraftan ayrılan kaynakların kısıtlanmasıyla kadınların bakım hizmetinden sorumlu oluşları değişmez bir kurala dönüşmüştür.

Devlete ait kreşlerin yetersizliği, mevcut kreşlerin “tasarruf” adı altında kapatılması veya özelleştirilmesi kadınları yüksek fiyatlı kreşlere mahkûm etmektedir. İktidarın patriyarkal kapitalist yaklaşımı sonucu kadınların doğal görevi olarak kabul edilen bakım emeğinin kadının üzerine ykılmasının, kadınlara istihdam vaadiyle güvencesiz ve esnek istihdam yaratmasının yeni adımlarından birisi de çocuk bakımına dair kreşlere ek olarak hayata geçirileceği ifade edilen komşu annelik uygulamasıdır.

Komşu annelik uygulamasıyla birlikte iktidar kamusal olarak sağlanması gereken bakım hizmetlerinden elini hızlıca çekerken bakıcılık yapacak olan kadınlar açısından esnek bir istihdam modeli ortaya koymaktadır. Öyle ki; komşu anne çocuk bakımı modeli projesinde; kadınların, yetkili kurumun kurallarına göre düzenlenmiş olan kendi evinde, genellikle yakın konumdaki ebeveynlerin çocuklarına (5 çocuğa kadar), eğitilmiş sertifikalı veya diplomalı ve kayıtlı bir şekilde bakım hizmeti sağladığı çocuk bakım modeli olduğu, politika belgesinde bu modelin çocuk bakıcıları ve kreşlere göre “daha az maliyetli” olduğu, uygulama ile “3 bin 700 annenin ve 3 bin 700 çocuk bakıcısının kayıtlı istihdamının desteklenmesi ve 6 bin kadına çocuk bakımı alanında eğitim teşviki verilmesi” hedeflendiği ifade edilmektedir. Özel kreşlerde aylık

çocuk başı ödenen miktar en az 20 bin liradan başlarken kendi evinde kendi hesabına çalışacak olan kadınların neredeyse 33 bin liraya 5 çocuğun bakımını üstlenmesi ile görünmez olan kadın emeğinin sömürülmesinin bir yolu daha açılmış olmaktadır.

Öte yandan, projeye ilişkin olarak böyle bir uygulamanın kreş ya da anaokulları yerine geçemeyeceğini vurgulayan uzmanlar; iktidarın genel politikaları açısından sıbyan mekteplerini popüler hale getirmeye çalıştığını ifade ediyorlar. Tekirdağ'ın Malkara ilçesinde annesi tarafından komşusuna bırakılan ve defalarca istismar ve şiddete maruz kalan 2 yaşındaki Sıla bebeğin yaşamını yitirmesi örneğinde olduğu gibi gün geçtikçe artan çocuğa karşı şiddet ve bunların arasında yer alan çocuk istismarları göz önüne alındığında çocukların güvenliği ve ihtiyaçlarının karşılanmasında çeşitli sorunlar yaşanabileceği açıktır.

Komşu annelik uygulamasıyla iktidar bir yandan kamusal olarak sağlanması gereken bakım hizmetlerinden elini hızlıca çekerken diğer taraftan cinsiyetçi iş bölümünü derinleştirmektedir. Bu proje kadın emeğini kölelik koşullarına mahkûm etmekte, kadınların kamusal alanda bir işte çalışmalarından ziyade evlere hapsolarak çok düşük ücretler karşılığında bakım hizmeti sunmasına neden olmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Komşu annelik kapsamında kadınlara verilecek eğitimin kapsamı nedir? Nasıl bir eğitim verilmesi düşünülmektedir?
- 2- Kısa bir sürede verilecek olan sertifika eğitimi çocukların bakımı ve gelişimi için yeterli olacak mıdır?
- 3- Proje kapsamında 4-5 çocuğa bakacak her komşu annenin denetimi nasıl mümkün olacaktır?
- 4- Gün geçtikçe artan çocuğa karşı şiddet ve bunların arasında yer alan çocuk istismarları göz önüne alındığında çocukların şiddetten ve istismardan korunmaları nasıl mümkün olacaktır?
- 5- Komşu annelerin evlerine gelecek olan kişilerin denetimleri nasıl sağlanacaktır?
- 6- Patriyarkal kapitalist yaklaşım sonucu kadınların doğal görevi addedilen ve kadınların istihdama katılmalarının önündeki en büyük engellerden biri olan bakım emeğinin kadınların üzerinden alınması amacıyla devlet tarafından kreşlerin arttırılması ve ücretsiz bir hak olarak sunulmasına olanak sağlayacak bir proje üretilmesi neden düşünülmemektedir?